

RETTELSESBLAD

Erstatter udvalgets betænkning dateret 19 oktober 2023
(Nyt afsnit om ændringsforslag, nye indstillinger)

BETÆNKNING

Afgivet af Erhvervs- og Råstofudvalget

vedrørende

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte en Inatsisartutlov om ændring af landstingslov om regulering af arbejdskrafttilgangen i Grønland, lovforslaget skal fastsætte krav til, at tilflyttere sikres bedre muligheder for at lære om grønlandsk kultur, sprog og værdier. Inatsisartutloven skal senest fremlægges til Inatsisartut under EM2024. Naalakkersuisut skal i det lovforberedende arbejde, ligeledes rette henvendelse til Rigsmyndighederne om, at der samtidigt sker en ikraftsættelse af en integrationslov for Grønland.

*Fremsat af Medlem af Inatsisartut Agathe Fontain, Inuit Ataqatigiit
Overtaget af Medlem af Inatsisartut Kristian Jeremiassen, Inuit Ataqatigiit*

Afgivet til forslagens 2. behandling

Udvalget har under behandlingen senest bestået af:

Medlem af Inatsisartut Karl Tobiassen, Siumut, Formand
Medlem af Inatsisartut Emanuel Nûko, Naleraq, Næstformand
Medlem af Inatsisartut Lars Poulsen, Siumut
Medlem af Inatsisartut Kuno Fencker, Siumut
Medlem af Inatsisartut Mariane Paviassen, Inuit Ataqatigiit
Medlem af Inatsisartut Mikivsuk Thomassen, Inuit Ataqatigiit
Medlem af Inatsisartut Aqqalu Jerimiassen, Atassut

Udvalget har efter 1. behandlingen 4. maj under FM2023 gennemgået forslaget.

1. Forslagets indhold og formål

Med nærværende beslutningsforslag ønsker forslagsstiller, at Inatsisartut pålægger Naalakkersuisut at fremsætte forslag til Inatsisartutlov om ændring af Landstingslov nr. 27 af 30. oktober 1992 om regulering af arbejdskrafttilgangen i Grønland. Forslagsstiller ønsker, at

lovforslaget skal fastsætte krav til, at tilflyttere sikres bedre muligheder for at lære om grønlandsk kultur, sprog og værdier. Forslagsstiller begrundet bl.a. sit forslag med, at antallet af tilflyttere til Grønland har været stigende de seneste år, hvilket har tydeliggjort behovet for struktureret integration. Forslagsstiller fremhæver i denne forbindelse betydningen af, at tilflyttere tilegner sig de grønlandske værdier, sprog og kultur. Endelig ønsker forslagsstiller, at Naalakkersuisut, i forbindelse med det lovforberedende arbejde, skal rette henvendelse til Rigsmyndighederne med henblik på samtidig ikrafttrædelse af en integrationslov for Grønland.

2. Ændringsforslag fra Naalakkersuisut

Naalakkersuisut i sit svarnotat til førstebehandlingen under FM2023 fremsat følgende ændringsforslag:

”Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte en Inatsisartutlov om ændring af landstingslov om regulering af arbejdskrafttilgangen i Grønland, lovforslaget skal fastsætte krav til, at tilflyttere sikres bedre muligheder for at lære om grønlandsk kultur, sprog og værdier. Inatsisartutloven skal senest fremlægges til Inatsisartut under EM2024.”

Dette ændringsforslag har Naalakkersuisut dog efterfølgende trukket tilbage, idet Naalakkersuisut i sit svarnotat til 2. behandlingen (dateret 11. oktober) har fremsat følgende nye ændringsforslag:

”Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte et forslag til lovgivningsmæssige rammer for integrationsområdet senest på FM2025. Forslaget skal fremsættes efter Naalakkersuisut har taget stilling til hvilken løsningsmodel, der skal arbejdes videre med ud fra samarbejdet med de danske myndigheder. Hvis samarbejdet med de danske myndigheder eller lovprocessen i Folketinget fører til at Naalakkersuisut ikke senest til FM2025 har fremlagt et forslag, skal Naalakkersuisut orientere det relevante udvalg i Inatsisartut om grunden til den manglende fremlæggelse”.

Naalakkersuisut oplyser i sit svarnotat til 2. behandlingen, at Naalakkersuisut i september 2023 har aftalt med den danske udlændinge- og integrationsminister, at der skal samarbejdes om at finde løsningsmodeller med henblik på at få lavet en regulering af integrationsområdet, herunder få lavet en integrationslov for Grønland samt undersøge mulighederne for at få lovgivning om sprogundervisning og kulturundervisning til udefrakommende arbejdskraft.

Naalakkersuisuts nye ændringsforslag er fremsat på baggrund af denne nyligt indgåede aftale, og har til formål at undgå dobbeltregulering og uhensigtsmæssige lovændringer på integrationsområdet.

3. Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Førstebehandlingen af forslaget bar præg af, at der blandt partierne var generel tilslutning til forslaget. Der var enighed om, at der er behov for udenlandsk arbejdskraft for at kunne udvikle Grønlands økonomi, og at det er vigtigt, at tilflyttere føler sig velkommen. Hvorfor der var bemærkninger om, at det er vigtigt, at grønlændere skal være imødekommende. Samtidigt blev der understreget, at det er vigtigt at sikre det grønlandske sprog og værdier, hvorfor der skal være tydelige rammer for, hvad der forventes af tilflyttere for at blive integreret i det grønlandske samfund. Endvidere var der bemærkninger om, at det er vigtigt, at grønlandsk arbejdskraft har første prioritet. Samtlige ordførere fremhævede derfor betydningen af, at der udformes en integrationspolitik, der er tilpasset til grønlandske forhold.

Det fremgik af Naalakkersuisuts svarnotat, at Naalakkersuisut allerede i foråret 2023 havde kontaktet de danske myndigheder om ønsket udarbejdelse af en integrationslov for Grønland. Af denne årsag fremsatte Naalakkersuisut følgende ændringsforslag, som blev mødt med bred tilslutning ved førstebehandlingen (men som Naalakkersuisut forud for 2. behandlingen har trukket tilbage, gennem fremsættelsen af et nyt ændringsforslag):

”Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Naalakkersuisut pålægges at fremsætte en Inatsisartutlov om ændring af landstingslov om regulering af arbejdskrafttilgangen i Grønland, lovforslaget skal fastsætte krav til, at tilflyttere sikres bedre muligheder for at lære om grønlandsk kultur, sprog og værdier. Inatsisartutloven skal senest fremlægges til Inatsisartut under EM2024.”

Der var bemærkninger om, at Grønland bør hjemtage udlændingeområdet fra Danmark for at sikre udarbejdelse af egen lovgivning på området.

Et gennemgående tema under førstebehandlingen var behovet for en begrebsafklaring omkring ”tilflyttere” og ”udenlandsk arbejdskraft”. Det blev bemærket at danskere og færinger ikke tæller som udlændinge i Grønlands Statistiks opgørelse over tilflyttere. Hvorved der blev drøftet om danskere og færinger skal betegnes som ”tilflytter”.

På baggrund af den manglende begrebsafklaring omkring ”tilflyttere og ”udenlandsk arbejdskraft” blev forslaget henvist til udvalgsbehandling mellem forslagets 1. og 2. behandling.

4. Spørgsmål til Naalakkersuisut

Udvalget har til brug for udvalgets behandlingen af forslaget anmodet Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggende om at besvare en række spørgsmål. Kopi af udvalgets spørgsmål og Naalakkersuisuts besvarelse er vedlagt nærværende betænkning som bilag 1.

5. Henvendelse fra Naalakkersuisut

I forbindelse med udvalget behandling af punktet har Naalakkersuisut anmodet om et orienteringsmøde med udvalget den 18. september 2023. Kopi af orienteringsmødeinvitation

fra Naalakkersuisoq for Sociale Anliggender, Arbejdsmarked og Indenrigsanliggender er vedlagt nærværende betænkning som bilag 2.

6. Udvalgets behandling af forslaget

Forslagsstilleren ønsker med sit forslag at sætte fokus på tilflytteres muligheder for at lære om grønlandsk kultur, sprog og værdier. Ligesom forslagsstilleren, finder udvalget det vigtigt, at tilflytterne får tillært det grønlandske sprog bl.a. med den begrundelse, at disse kommer til at arbejde for det grønlandske folk.

Udvalget bemærker, at Økonomisk Råd påpeger, at der er generel mangel på arbejdskraft i Grønland, hvilket skaber store udfordringer for at sikre en mere differentieret erhvervsstruktur og dermed en mere robust økonomi. Derfor er det Økonomisk Råds vurdering, at der er et behov for at øge arbejdsstyrken eller tiltrække mere udenlandsk arbejdskraft. Dog noterer udvalget sig, at Økonomisk Råd påpeger, at det fremover må forventes at blive vanskeligere at rekruttere udenlandsk kvalificeret arbejdskraft, grundet de generelle demografiske ændringer og en skrumpende arbejdsstyrke i mange lande.¹

Udvalget anser det ligeledes betydningsfuldt, at der i takt med den stigende tilflytning kigges på behovet for at fremsætte visse krav til tilflyttere, med henblik på fremme af en vellykket integration i det grønlandske samfund.

Udvalget vil dog samtidig understrege vigtigheden af, at tilflyttere føler sig velkomne, og at der således kan udvikles et naturligt incitament for tilflyttere til at tilegne sig det grønlandske sprog, samt at kunne indgå i samfundets fællesskaber. Et krav om at tilflyttere sikres bedre muligheder for at lære om grønlandsk kultur, sprog og værdier bør derfor, efter udvalgets mening, kombineres med incitamentstiltag til at tilegne sig det grønlandske sprog og kultur.

Det er udvalgets opfattelse, at udlændinges adgang til at lære om det grønlandske sprog, kultur og værdier også sikrer, at de kender deres rettigheder, samt giver dem mulighed for at indgå i et socialt fællesskab. Derved kan udlændinge nemmere navigere i det grønlandske samfund. Udvalget bemærker i den forbindelse, at Økonomisk Råd fremhæver, at der er et stort potentiale i at fastholde den tilrejsende arbejdskraft i længere tid: ” Hver tredje nyankomne indvandrer rejser allerede tilbage inden for det første år, og kun 20% er ikke rejst tilbage efter 7 år. Hvis den gennemsnitlige varighed af ophold i Grønland fx øges med 1 år, vil det øge beskæftigede med 500-600 personer (svarende 1 årstilflytning)².”

Udvalget noterer sig, at samtlige ordførere fremhævede betydningen af, at der udformes en integrationspolitik, der er tilpasset til grønlandske forhold. Udvalget bemærker i Naalakkersuisuts svar på udvalgets fremsendte spørgsmål (se Bilag 1), at Naalakkersuisut oplyser, at integrationsområdet er et dansk ansvarsområde.

¹ Økonomisk Råd Rapport 2. halvår 2023.

² Økonomisk Råd Rapport 2. halvår 2023, s. 14

Naalakkersuisut fremhæver, at der i dag er mulighed for lære grønlandsk sprog og Inatsisartutlov nr. 7 af 19. maj 2010 om sprogpolitik, der muliggøre, at Naalakkersuisut efter samråd med arbejdsmarkedets organisationer og relevante parter kan fastsætte yderligere, nærmere regler om ret til kursus- og undervisningstilbud. Dog må der afsættes flere midler til dette, såfremt at kursus -og undervisningstilbuddene kan udvikles.

Det er således Naalakkersuisuts vurdering, at de største barrierer er: *”af økonomisk karakter forstået på den måde, at hvis der afsættes flere midler, kan det nuværende tilbud udvikles og uddybes. Derudover kan området muligvis forbedre hvis Danmark, der har ansvaret på området, udbygger lovgivningen”*. Udvalget noterer sig, at Naalakkersuisut har rettet henvendelse til Udlændinge og Integrationsminister Kaare Dybvad Bek, som har været på besøg i perioden 4. september til 7. september 2023, med henblik på at drøfte særligt integrationsområdet for udlændinge.

I forhold til det, under forslaget 1. behandling, fremførte behov for begrebsafklaring af betegnelserne ”tilflyttere” og ”udenlandsk arbejdskraft” synes der at mangle en afklaring af, hvilke borgere nærværende forslag omfatter. Forslagsstillerens forslag om ændring af Inatsisartutlov om landstingslov om regulering af arbejdskrafttilgangen i Grønland, samt Naalakkersuisuts ændringsforslag til nærværende forslag, indikerer, at de tilflyttere, der berøres i nærværende forslag, vil være dem, der er omfattet af nævnte lov.

Nævnte landstingslov har til formål at sikre den grønlandske arbejdskraft førstret til arbejde i Grønland, som er gældende ved ansættelse i bestemte stillingskategorier. Personer, som er født i Grønland og som har haft fast bopæl i landet i de første 5 leveår, betragtes som grønlandsk arbejdskraft. Andre betragtes som udefrakommende arbejdskraft, med mindre pågældende har en særlig tilknytning til Grønland. Forslagsstiller ønsker, at lovforslaget skal fastsætte krav til, at disse tilflyttere sikres bedre muligheder for at lære om grønlandsk kultur, sprog og værdier. Udvalget forstår det således, at bestemmelsen om at grønlandsk arbejdskraft skal prioriteres frem for udenlandsk arbejdskraft, ikke søges ændret, men at der med forslaget søges sikret, at udefrakommende arbejdskraft sikres bedre muligheder for at lære om grønlandsk kultur, sprog og værdier.

Udvalget bemærker, at nævnte landstingslov kun er gældende for tilflyttere, der er i beskæftigelse i specifikke jobkategorier. I forhold til den anden del af forslaget om, at der samtidig sker en ikraftsættelse af en integrationslov for Grønland, er det udvalgets umiddelbare holdning, at forslagsstillerens ønske om, at der ved lovforslag skal fastsættes krav om, at tilflyttere sikres bedre muligheder for at lære grønlandsk kultur, sprog og værdier, bør gælde for alle tilflyttere, der ønsker beskæftigelse i Grønland. Udvalget anser det som betydningsfuldt, at en integrationslov for Grønland skal fastsætte krav om, at alle tilflyttere sikres bedre muligheder for at lære grønlandsk kultur, sprog og værdier.

Udvalget bemærker, at Schengen aftalen blev omtalt under 1. behandlingen, hvorfor der

henvises til betænkning for pkt. 56, som omhandler Schengen aftalen.

På baggrund af ovenstående ser udvalget frem til resultatet af Naalakkersuisuts arbejde med sagen. Det er således udvalgets forventning at Naalakkersuisut i det videre arbejde henter inspiration i forslagets 1. behandling.

7. Forslagets økonomiske konsekvenser

Det fremgår af § 33, stk. 1, i Inatsisartuts forretningsorden, at de økonomiske og administrative konsekvenser ved realiseringen af beslutningsforslag skal beskrives i forslagets begrundelse. Udvalget har noteret sig, at forslaget i overensstemmelse hermed angiver de økonomiske konsekvenser ved forslagets realisering således, at alle departementer skal inddrages i udarbejdelsen af lovforslaget, ligesom det vil være nødvendigt, at der planlægges et samarbejde med øvrige implicerede parter. Udarbejdelsen af lovforslaget, som skal godkendes af Naalakkersuisut, forventes at skulle dække en årsnormering for en A/C fuldmægtig, hvilket svarer til 500.000 kr.

8. Udvalgets indstillinger

- Et flertal i udvalget bestående af repræsentanter fra Inuit Ataqatigiit, Siumut og Atassut indstiller Naalakkersuisuts ændringsforslag af 11. oktober til vedtagelse.
- Et mindretal i udvalget bestående af repræsentanten fra Naleraq indstiller forslaget til forkastelse.
- Naleraq vil komme med følgende mindretalsudtalelse:

"Fra Naleraq finder vi det vigtigt at migranter og tilkaldt midlertidig arbejdskraft behandles

ens.

Uagtet køn og fødested, er det vores mål at man behandler folk der ønsker at rejse til Grønland for at arbejde ens.

Vi er ikke enig i det xenofobiske i det oprindelige forslag, og mener at det er på tide at vi får lavet fælles regler der skal gælde for arbejdskraft udefra.

Fra Naleraq er det mindre vigtigt om man er dansker, nordmand eller Thailænding. Vi mener det er på tide at sikre ens regler og vilkår for tilkaldt arbejdskraft. Og dette er ikke op til danskerne, det er op til partierne her i landet, der arbejder på vegne af grønlanderne at tage stilling til.

Hvor mange år man må bo her i landet som tilkaldt arbejdskraft, og skal tage hjem efter endt tid som i andre lande, vil givetvis kunne hjælpe til landets udvikling. Ganske som i andre lande.

Tilkaldt arbejdskraft skal behandles ens, uagtet om de kun skal være her i kort tid og ikke skal pensioneres her i landet. Mulighederne skal være lige, selvom de ikke er herboende”.

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Karl Tobiassen
Formand

Emanuel Nûko
Næstformand

Mariane Paviasen

Mikivsuk Thomassen

Lars Poulsen

Kuno Fencker

Aqqalu Jerimiassen